

Cauza C-795/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

21 decembrie 2023

Instanța de trimitere:

Bundesgerichtshof (Germania)

Data deciziei de trimitere:

21 decembrie 2023

Pârâți, intimati și recurenți:

konektra GmbH

LN

Reclamantă, recurentă și intimată:

USM U. Schärer Söhne AG

Obiectul procedurii principale

Directiva 2001/29/CE – Dreptul de autor – Noțiunea de „operă” – Examinarea originalității

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Interpretarea dreptului Uniunii în temeiul articolului 267 TFUE

Întrebările preliminare

1) În cazul operelor de artă aplicată, între protecția desenelor sau modelelor industriale și protecția dreptului de autor există un raport de la regulă la excepție, în sensul că, la examinarea originalității acestor opere din punctul de vedere al dreptului de autor, trebuie să se aplice cerințe mai stricte referitoare la alegerile libere și creative ale autorului decât în cazul altor opere de artă?

2) La examinarea originalității din punctul de vedere al dreptului de autor, este necesar să se aibă în vedere (și) perspectiva subiectivă a autorului asupra procesului creativ și, în special, trebuie el să facă în mod conștient alegeri libere și creative pentru ca acestea să fie considerate alegeri libere și creative în sensul jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene?

3) În cazul în care în cadrul examinării originalității trebuie să se țină seama în mod determinant de aspectul dacă și în ce măsură opera este expresia obiectivă a unei creații artistice: pentru această examinare pot fi avute în vedere și împrejurări care s-au produs ulterior momentului realizării operei, relevant pentru aprecierea originalității, precum prezentarea operei la expoziții de artă sau în muzee ori recunoașterea sa de către specialiști?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO 2001, L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230), în special articolul 2 litera (a), articolul 3 alineatul (1) și articolul 4 alineatul (1)

Dispoziții naționale invocate

Urheberrechtsgesetz (Legea privind dreptul de autor, denumită în continuare „UrhG”), în special articolul 2 alineatul (1) punctul 4 și alineatul (2)

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Reclamanta este producătoarea unui sistem de mobilier modular pe care îl comercializează de câteva decenii sub denumirea de „USM Haller”. Cadrul acestui mobilier este format din țevi rotunde cromate foarte lucioase și noduri de îmbinare sferice. Pe acesta pot fi aplicate suprafețe metalice de închidere de diferite culori [așa-numitele „Tablare” (sistem de închidere cu magnet)]. Modulele astfel realizate pot fi combinate după preferințe și așezate suprapus sau alăturat.
- 2 Prin intermediul magazinului său virtual, prima pârâtă (în continuare „pârâta”), al cărei director este al doilea pârât, oferă piese de schimb și componente pentru extinderea sistemului de mobilier USM Haller, în forme și culori predominante ce corespund componentelor originale ale reclamantei. Deși pârâta s-a limitat inițial la comercializarea pieselor de schimb, ea și-a reorganizat apoi în anii 2017-2018 magazinul virtual, în care sunt repertoriate toate componentele necesare pentru asamblarea mobilelor complete USM Haller. Pârâta face reclamă pe pagina sa de internet inclusiv cu imagini ale mobilelor asamblate. În pachetele de mobilă pe care le livrează se găsesc instrucțiuni de montare, care explică modul de asamblare a pieselor de mobilier complet. Ea oferă clienței sale un serviciu de

montare care assemblează la client piesele separate livrate într-un corp de mobilier complet.

- 3 Reclamanta consideră că sistemul de mobilier USM Haller este o operă de artă aplicată care beneficiază de protecție în temeiul dreptului de autor, sau, în orice caz, rezultatul unei creații protejate împotriva contrafacerii în temeiul dreptului concurenței neloiale. Ea consideră că reorganizarea magazinului virtual denotă o reorientare a modelului comercial al pârâților, care nu mai are ca obiectiv doar să ofere piese de schimb pentru sistemul de mobilier al reclamantei, ci să producă, să ofere spre vânzare și să vândă un sistem de mobilier propriu, identic cu sistemul său de mobilier. În opinia sa, pârâta încalcă astfel dreptul de autor privind sistemul său de mobilier; în orice caz acest lucru trebuie considerat o contrafacere nepermisă din punct de vedere concurențial.
- 4 Reclamanta s-a îndreptat printr-o acțiune împotriva pârâtei și a solicitat încetarea încălcării, furnizarea de informații și de date privind conturile de operațiuni, restituirea costurilor pentru punerea în întârziere și constatarea obligației sale de a plăti daune interese. Ea și-a întemeiat cererile în principal pe dreptul de autor și în subsidiar pe protecția rezultatului creativ în temeiul dreptului concurenței.
- 5 Landgericht (tribunal regional superior) a admis cererile în cea mai mare parte în temeiul dreptului de autor. Instanța de apel [Oberlandesgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional Superior din Düsseldorf, denumit în continuare „OLG Düsseldorf”), hotărârea din 2 iunie 2022 – 20 U 259/20, juris] a respins însă cererile în această privință cu motivarea că sistemul de mobilier USM Haller nu constituie o operă de artă aplicată în sensul articolului 2 alineatul (1) punctul 4 și alineatul (2) din UrhG, protejată în temeiul dreptului de autor, întrucât nu îndeplinește cerințele pentru opere stabilite în jurisprudența actuală a Curții de Justiție a Uniunii Europene, și a admis cererile numai în măsura în care se întemeiază pe protecția rezultatului creativ în temeiul dreptului concurenței. Prin intermediul recursului, reclamanta își reiterează cererile întemeiate pe dreptul de autor, iar pârâții solicită respingerea lor și în măsura în care se întemeiază pe dreptul concurenței.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 6 Admiterea recursului formulat de reclamantă împotriva respingerii cererilor întemeiate în principal pe dreptul de autor depinde de interpretarea noțiunii de operă de la articolul 2 litera (a), de la articolul 3 alineatul (1) și de la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29. Luând în considerare cererea de decizie preliminară în cauza C-580/23 de pe rolul Curții, adresată de Svea hovrätt (Curtea de Apel cu sediul Stockholm, Suedia) la 20 septembrie 2023, interpretarea corectă a dreptului Uniunii nu se impune cu o asemenea evidență încât nu mai lasă loc niciunei îndoieli rezonabile (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2021, Consorzio Italian Management și Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, punctele 32 și 33).

- 7 Cu privire la prima întrebare preliminară: din Hotărârea din 12 septembrie 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721, punctele 51 și 52) instanța de apel a dedus că protecția acordată în temeiul dreptului de autor bunurilor de larg consum trebuie să rămână excepția în raport cu protecția desenelor sau modelelor industriale, pentru a nu se aduce atingere finalităților și efectivității corespunzătoare acestor două forme de protecție.
- 8 În opinia instanței de trimitere, din considerațiile de la punctele 50-52 din Hotărârea Cofemel nu rezultă însă că pentru bunurile de larg consum trebuie aplicate condiții mai stricte în ceea ce privește originalitatea în scopul protecției în temeiul dreptului de autor a operelor de artă aplicată în comparație cu cazul altor tipuri de opere. Curtea a reținut că modelele industriale trebuie considerate opere în sensul Directivei 2001/29 dacă îndeplinesc două condiții, aplicabile în egală măsură pentru toate obiectele ce pot fi protejate în temeiul dreptului de autor. Pe de o parte, ele trebuie să fie un obiect original, în sensul că reprezintă o creație intelectuală proprie autorului lor și, pe de altă parte, să fie expresia unei astfel de creații (Hotărârea din 12 septembrie 2019, C-683/17, EU:C:2019:721, punctele 29 și 48; a se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Szpunar prezentate în cauza, C-683/17, EU:C:2019:363, punctul 31; referitor la conținutul protecției, a se vedea Hotărârea din 1 decembrie 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punctele 97 și 98).
- 9 Observația Curții, potrivit căreia cumularea protecției în temeiul legislației privind desenele sau modelele industriale și a protecției în temeiul dreptului de autor este posibilă numai în anumite cazuri, nu are, așadar, în opinia instanței, caracter normativ, ci doar descriptiv. Prin aceasta se subliniază doar faptul că protecția unuia și aceluiași obiect atât ca desen sau model industrial, cât și ca operă devine în realitate excepția, deoarece un bun de larg consum va îndeplini mult mai rar condițiile pentru protecția în temeiul dreptului de autor decât condițiile pentru protecția în temeiul legislației privind desenele sau modelele industriale.
- 10 În cazul bunurilor de larg consum, care au caracteristici constructive condiționate de scopul utilizării, libertatea de creație artistică este de regulă limitată. Pentru acest motiv, în cazul lor este foarte important aspectul dacă pe lângă forma impusă pentru funcția pe care o îndeplinesc acestea au și o valoare artistică originală atât de ridicată încât să justifice protecția în temeiul dreptului de autor [Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania, denumită în continuare „BGH”), GRUR 2023, 571 [juris punctul 15] – Lămpi pentru vitrine, și jurisprudența citată]. În această privință, este necesar să se aibă în vedere că pentru protecția în temeiul dreptului de autor a unei opere de artă aplicată – ca și pentru alte tipuri de opere – trebuie să se impună, ținând seama în special de termenul de protecție extrem de lung în temeiul dreptului de autor, un nivel de originalitate nu mai puțin redus (a se vedea hotărârea în materie civilă a BGH 199, 52 [juris punctul 40] – Tren pentru ziua de naștere; Hotărârea BGH din 29 aprilie 2021 – I ZR 193/20, GRUR 2021, 1290 [juris punctul 60] = WRP 2021, 1461 – Dreptul de acces al arhitectului).

- 11 Pentru aprecierea caracterului individual, care este o condiție pentru protecția desenului sau modelului industrial [a se vedea articolul 4 alineatul (1) și articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 6/2002, precum și articolul 3 alineatul (2) și articolul 5 alineatul (1) din Directiva 98/71/CE] trebuie să se ia în considerare și gradul de libertate a autorului în elaborarea desenului sau a modelului [articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 6/2002 și articolul 5 alineatul (2) din Directiva 98/71]. Spre deosebire de protecția în temeiul dreptului de autor, protecția în temeiul dreptului privind desenele sau modelele industriale nu presupune ca autorul să folosească libertatea artistică pentru a face alegeri creative, care îi reflectă personalitatea. Dimpotrivă, este suficient dacă reușește să conceapă un desen sau model a cărui impresie globală pe care o produce asupra utilizatorului avizat diferă de impresia produsă de orice alt desen sau model care a fost făcut public [articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 6/2002 și articolul 5 alineatul (1) din Directiva 98/71].
- 12 Cu privire la a doua întrebare preliminară: instanța de apel a precizat că potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene trebuie să se țină seama în mod determinant de rațiunile pentru care autorul a creat obiectul. Pentru examinarea originalității este relevantă perspectiva subiectivă a autorului (a se vedea cu privire la această problemă și cererea de decizie preliminară formulată de Svea hovrätt (Curtea de Apel cu sediul Stockholm, Suedia), punctele 26-35). El trebuie să facă în mod conștient alegeri libere și creative, ceea ce este imposibil atunci când este constrâns în fapt sau doar eventual de reguli, de considerații tehnice sau de alte limitări. Nici estetica unei creații nu relevă dacă aceasta se bazează pe alegeri libere și creative, deoarece afirmațiile autorului cu privire la procesul de creație nu constituie un temei pentru a reține existența unor alegeri libere și creative.
- 13 Instanța de trimitere consideră în schimb că și examinarea originalității trebuie să aibă loc, pentru toate tipurile de opere, unitar din punct de vedere obiectiv și ținând seama de opera prezentată în concret. Nu ar trebui să fie relevantă perspectiva subiectivă a autorului în sensul unei intenții creatoare sau al conștientizării unei alegeri libere și creative.
- 14 Când a definit originalul în sensul unei creații intelectuale proprii Curtea nu a precizat că în acest sens este necesar să existe o alegere liberă și creativă „conștientă” – spre deosebire de instanța de apel care s-a întemeiat pe aceasta. Dimpotrivă, potrivit jurisprudenței Curții, examinarea are loc invers, pe baza împrejurărilor în care se manifestă o posibilă voință creatoare a autorului care poate fi constatată obiectiv. Astfel, în cazul rapoartelor scrise de exemplu, originalitatea poate rezulta din alegerea, dispunerea și combinarea cuvintelor (a se vedea Hotărârea din 29 iulie 2019, Funke Medien NRW, C-469/17, EU:C:2019:623, punctul 23 și jurisprudența citată). Din jurisprudența Curții nu rezultă dacă pe lângă constatarea că autorul a făcut în mod obiectiv, iar nu determinat de constrângeri o alegere liberă (și creativă) este necesară suplimentar să se constate dacă autorul a fost conștient de alegerea sa liberă (și creativă) în această privință. Nici conștientizarea faptului de a face o alegere creativă nu poate

fi susținută, deoarece creațiile artistice pot fi realizate și în mod inconștient sau subconștient.

- 15 În măsura în care, în Hotărârea Brompton Bicycle, Curtea a avut în vedere factorii și considerațiile care au ghidat autorul să aleagă forma produsului (Hotărârea din 11 iunie 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punctele 35 și 36), în opinia instanței de trimitere, nici din acest fapt nu rezultă că reținerea caracterului original presupune constatarea unei alegeri creative „conștiente” din partea autorului. Din Hotărârea Brompton Bicycle reiese în schimb că este relevant dacă rezultatul procesului de creație reprezintă o creație artistică. Prin urmare, instanțele naționale trebuie să constate dacă prin intermediul acestei alegeri a formei produsului, autorul său și- a exprimat capacitatea creativă în mod original, prin efectuarea unor alegeri libere și creative, și a modelat produsul astfel încât acesta să îi reflecte personalitatea (Hotărârea din 11 iunie 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punctul 34).
- 16 În plus, Curtea nu a urmat propunerea avocatului general, potrivit căreia, în ceea ce privește noțiunea de operă, trebuie să se țină seama pe lângă caracteristicile referitoare la originalitate și la expresia spiritului creator și de alți factori cum este de exemplu voința autorului (a se vedea Concluziile avocatului general Campos Sánchez-Bordona prezentate în cauza Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:79, punctele 92 și 93). În schimb, Curtea ține seama în mod decisiv la examinarea originalității mai ales de existența unei marje de manevră care lasă loc exercitării unei libertăți de creație (Hotărârea din 11 iunie 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punctul 24). Luarea în considerare a marjei de manevră, care poate fi constatată pe baza unor împrejurări obiective, de exemplu repertoriul formelor cunoscute sau necesitățile tehnice, are drept scop tocmai obiectivizarea noțiunii de operă (a se vedea Zech, în ZUM 2020, 801, 802). Dat fiind că conștientizarea exercitării unei libertăți de creație este dificil de constatat ca proces intern (Tolkmitt, în GRUR 2021, 383, 386), instanța națională, care trebuie să țină seama de toate elementele relevante ale speței, astfel cum existau la momentul conceperii acestui obiect (Hotărârea din 11 iunie 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punctul 37), va trebui de regulă să desprindă din rezultatul creației concluzii cu privire la voința autorului la momentul procesului de creație, putând avea în vedere în această privință și indicii auxiliare obiective.
- 17 Interpretarea obiectivă este susținută de securitatea juridică și de o comparație cu a doua caracteristică care justifică protecția („a fi expresia”), în cazul căreia trebuie să se înlăture potrivit jurisprudenței Curții orice element de subiectivitate, dăunător securității juridice în procesul de identificare a obiectului protejat (Hotărârea din 13 noiembrie 2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, punctul 41). A nu înlătura orice element de subiectivitate și în privința primei caracteristici de originalitate ar dăuna securității juridice și ar determina rezultate inechitabile.

- 18 Dacă ar fi relevantă numai percepția subiectivă a autorului, acest lucru ar însemna, pe de o parte, astfel cum dovedesc și cele reținute de instanța de apel în speță, că un autor care consideră că este ținut de reguli și constrângeri, dar care în fapt nu a făcut alegeri determinate de reguli și constrângeri, ci, prin urmare, alegeri libere și creative, nu va obține protecția conferită de dreptul de autor, deși, din punct de vedere obiectiv, a creat o operă ce merită a fi protejată. Un asemenea rezultat nu poate fi compatibil cu cerința protejării proprietății intelectuale de la articolul 17 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Pe de altă parte, un autor care crede că produce în mod liber și creativ, dar care este în fapt îngrădit de reguli și constrângeri, va obține pentru creația sa protecția conferită de dreptul de autor, deși, din punct de vedere obiectiv, nu a creat o operă ce merită a fi protejată. Acest lucru ar determina rezultatul incompatibil cu fundamentele dreptului privind proprietatea intelectuală, și anume că oricine își poate acorda sieși discreționar drepturi absolute, precum cele care decurg din dreptul de autor (a se vedea A. Nordemann în *Fromm/Nordemann ibidem* § 2 UrhG, punctul 16). Și Svea hovrätt (Curtea de Apel cu sediul Stockholm, Suedia) are temerea că o interpretare a cerinței de originalitate care se bazează pe procesul de creație și pe alegerile făcute în această privință de autor determină cerințe disproporționate de reduse pentru alegerile libere și creative și că ar implica riscul ca și obiectelor care poate nu merită să fie considerate opere să li se recunoască protecția conferită de dreptul de autor [hotărârea Svea hovrätt (Curtea de Apel cu sediul Stockholm, Suedia) din 20 septembrie 2023, punctele 26-28].
- 19 Pentru a se respecta obiectivul principal al Directivei 2001/29, și anume instituirea unui grad ridicat de protecție a dreptului de autor (Hotărârea din 29 iulie 2019, Pelham și alții, C-476/17, EU:C:2019:624, punctul 30) în vederea determinării noțiunii de operă din dreptul Uniunii trebuie avute în vedere și împrejurările care au efecte asupra apărării efective în proces a drepturilor autorului. În această privință trebuie să se țină seama de faptul că, într-un proces referitor la încălcarea dreptului de autor, autorul-reclamant are sarcina de a dovedi existența unei creații intelectuale proprii. Necesitatea de a dovedi o anumită motivație a autorului ar putea să impună cerințe deosebit de ridicate pentru a putea beneficia de protecția conferită de dreptul de autor (a se vedea [Oberlandesgericht Hamburg (Tribunalul Regional Superior din Hamburg, denumit în continuare „OLG Hamburg”), GRUR 2022, 565 [juris punctul 39]]).
- 20 Criteriul care ține seama de percepția autorului ar fi afectat de dificultățile legate de elementele subiective pe care le implică de regulă constatarea situației de fapt de către instanță. În plus, afirmațiile autorului privind percepția sa în legătură cu crearea obiectului în discuție sau în orice caz indiciile pentru această percepție ar trebui să constituie mai curând excepția. De asemenea, există temerea că ținând seama de perioada lungă a protecției conferite de dreptul de autor aceste dificultăți ar crește și mai mult și din cauza împrejurării că poate fi relevant momentul creației, care a avut loc, nu de puține ori, în urmă cu mai mulți ani sau – precum în speță – mai multe decenii. Aceste opinii se opun practicii unitare la nivelul Uniunii și care conferă securitate juridică a instanțelor naționale sesizate cu privire la tratamentul împrejurărilor relevante pentru protecția drepturilor de autor.

- 21 La interpretarea noțiunii de originalitate pe care instanța de trimitere o consideră corectă, sunt în schimb relevante împrejurările obiective pe care instanțele naționale le pot identifica mai simplu, cum ar fi caracteristicile creatoare sau impresia globală a operei ori libertatea de creație care se determină ținând seama de repertoriul formelor cunoscute *a priori* și de necesitățile tehnice de creație. În această privință, este în principiu suficient ca reclamantul să prezinte opera respectivă și să dovedească elementele creative concrete din care rezultă protecția conferită de dreptul de autor. În privința bunurilor de larg consum, în cazul cărora posibilitățile de modelare estetic-artistică sunt de regulă limitate deoarece trebuie să îndeplinească anumite cerințe tehnice și au caracteristici de concepție impuse pe plan tehnic, trebuie, în plus, să se dovedească în mod precis și clar măsura în care, făcând abstracție de forma impusă de funcția lor, sunt produsul unei creații artistice (hotărârea BGH din 12 mai 2011 – I ZR 53/10, GRUR 2012, 58 [juris punctele 24 și 25] – Seilzirkus și jurisprudența citată; BGH, în GRUR 2023, 571 [juris punctul 21] – Lämpi pentru vitrine). Dacă în apărare pârâta susține în schimb că obiectul nu poate fi protejat sau că conținutul protecției este limitat deoarece autorul s-a folosit de ansamblul formelor cunoscute, acestuia îi revine sarcina de a prezenta și de a dovedi aspectul extern al operei mai vechi (hotărârea BGH din 27 mai 1981 – I ZR 102/79, GRUR 1981, 820 [juris punctul 25] – Scaun cu roțile din oțel II și jurisprudența citată).
- 22 În ceea ce privește estetica creației, trebuie să se facă trimitere la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, potrivit căreia efectul estetic al unui model industrial nu permite, în sine, să se determine dacă respectivul model industrial constituie o creație intelectuală care satisface cerința de originalitate. Considerațiile de ordin estetic pot face însă parte din activitatea de creație (Hotărârea din 12 septembrie 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punctul 54). În mod corespunzător, instanța de trimitere consideră că efectul estetic al creației poate constitui temei pentru acordarea protecției conferite de dreptul de autor (numai) dacă se bazează pe o activitate artistică și exprimă acest lucru (a se vedea de exemplu BGH în GRUR 2023, 571 [juris punctul 13] – Lämpi pentru vitrine și jurisprudența citată). În măsura în care efectul estetic al creației se bazează pe o activitate artistică, așadar, pe alegeri libere și creative, și exprimă acest lucru, aspectul dacă această creație atinge un grad de libertate care justifică protecția dreptului de autor depinde totuși de nivelul conținutului estetic.
- 23 Cu privire la a treia întrebare preliminară: în legislația germană privind dreptul de autor, la examinarea caracterului de operă trebuie avute în vedere diferite indicii pentru a confirma sau a infirma individualitatea unei opere, în scopul obținerii unui rezultat cât mai obiectiv și rezonabil posibil. Ca un indiciu pentru posibilitatea de protejare a unei opere trebuie avut în vedere și respectul de care se bucură opera în rândul specialiștilor și al publicului larg; prezentarea operei în muzee de artă și la expoziții de artă poate furniza explicații cu privire la faptul că mediile specializate o consideră o prestație artistică demnă de a fi protejată prin dreptul de autor [a se vedea hotărârea BGH din 10 decembrie 1986 – I ZR 15/85, GRUR 1987, 903 [juris punctul 31] – Le Corbusier-Möbel și jurisprudența citată; Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München, denumit

în continuare „OLG München”) în GRUR-RR 2011, 54 [juris punctul 43]; Dreier în Dreier/Schulze *ibidem* § 2 punctele 61 și 62 și jurisprudența citată; BeckOK.UrhR/Rauer/Bibi *ibidem* § 2 punctul 102; Leistner, în GRUR 2019, 1114, 1120; pentru o opinie contrară a se vedea OLG Hamburg, în ZUM-RD 2002, 181 [juris punctul 83]].

- 24 Este discutabil dacă, după pronunțarea Hotărârii Brompton Bicycle, aceste indicii pot fi în continuare avute în vedere.
- 25 Curtea a arătat că la examinarea originalității instanța națională trebuie să țină seama de toate elementele relevante, astfel cum existau la momentul conceperii acestui obiect, independent de factorii externi și ulterioari creării produsului (Hotărârea din 11 iunie 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punctul 37).
- 26 Cu toate acestea, instanța de trimitere consideră că precizările Curții sunt numai o clarificare a faptului că pentru a examina dacă exista o libertate de creație suficientă și care a fost folosită de autor în scop creativ sunt relevante numai împrejurările de la momentul creației (a se vedea de asemenea BGH, în GRUR 1961, 635, 638, la III 4 – Scaun cu roțile din oțel I). Potrivit acestora, sunt astfel irelevante în special evoluțiile ulterioare ale formelor în ansamblu. Împrejurările survenite după crearea produsului, de exemplu aprecierile din cercurile de specialitate ar trebui avute însă în vedere, în măsura în care pot furniza un punct de sprijin pentru aprecierea aspectului dacă la momentul producerii sale reprezenta o creație intelectuală proprie a autorului său. Aceasta permite instanțelor naționale să își îndeplinească obligația de a ține seama de toate elementele relevante ale speței, astfel cum existau la momentul conceperii obiectului (Hotărârea din 11 iunie 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punctul 37).